

بررسی سازگاری و تعیین تاریخ کاشت مناسب ارقام سلکسیون شده سیر کشور
در استان مرکزی
احمدرضا عباسی فر
بخش تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر مرکز تحقیقات کشاورزی استان مرکزی، اراک

سیر (*Allium sativum*) گیاهی است تک لپه از خانواده لیلیاسه (Liliaceae) و با نام انگلیسی Garlic، بومی آسیای مرکزی بوده و در بین گیاهان پیازی (*Allium crops*) از لحاظ تولید جهانی پس از پیاز خوراکی قرار دارد. در گذشته ایران یکی از بزرگترین صادرکنندگان سیر به کشورهای اروپائی بوده که متأسفانه بعلت بی توجهی به این محصول امروزه سایر کشورهای جهان مانند چین، کره، اسپانیا، مصر، تایلند، آرژانتین و آمریکا با عملکرد و تولید بالای این محصول و ارائه بموقع به بازار، جزء صادرکنندگان اصلی این گیاه در آمده‌اند.

این تحقیق برای تعیین بهترین رقم سیر کشور سازگار به شرایط آب و هوای استان مرکزی و مناسبترین تاریخ کاشت برای استحصال حداکثر عملکرد و ارائه سریعتر محصول به بازارهای داخلی و خارجی، در سال زراعی ۷۷-۷۸ در مزرعه تحقیقات کشاورزی اراک انجام گرفت. آزمایش در قالب طرح استریپ پلات و در چهار تکرار انجام گردید که ارقام بعنوان فاکتور افقی و شامل: سیر محلی تفرش، سیر محلی همدان، سیر محلی اهواز، سیر محلی مازندران و سیر محلی مشهد و تاریخ کاشت بعنوان فاکتور عمودی، شامل تاریخهای کاشت ۸/۱، ۸/۱۵، ۹/۱ و ۹/۱۵ مورد بررسی قرار گرفتند.

سیر همدان با عملکرد ۱۱/۵۹۰ تن در هکتار نسبت به سایر ارقام بجز سیر تفرش (با عملکرد ۱۰/۷۳۰ تن در هکتار) در سطح ۰.۵٪ برتری معنی دار داشته است. تاریخ کاشت ۸/۱ نیز با عملکرد ۱۰/۱۵۰ تن در هکتار نسبت به سایر تاریخهای کاشت در سطح ۰.۵٪ برتری معنی دار داشته است. در اثر متقابل رقم x تاریخ کاشت، سیر محلی تفرش در تاریخ کاشت ۸/۱ با عملکرد ۱۵/۰۰۰ تن در هکتار نسبت به اکثر تیمارها در سطح ۰.۱٪ برتری معنی دار داشته است. از نظر میانگین وزن سیرچه، سیر محلی تفرش با میانگین وزن ۵/۱ گرم نسبت به سایر ارقام و تاریخ کاشت ۸/۱ با ۴/۲ گرم وزن سیرچه نسبت به سایر تاریخهای کاشت در سطح ۰.۱٪ برتری معنی دار داشته است. همچنین اثر متقابل تاریخ کاشت ۸/۱ و سیر محلی تفرش نیز با وزن سیرچه ۸/۳ گرم نسبت به سایر تیمارها در سطح ۰.۱٪ برتری معنی دار داشته است.

اثر متقابل تاریخ کاشت ۸/۱ و سیر محلی تفرش، با میانگین وزن تک بوته سیر ۵۳/۳۰ گرم نسبت به سایر تیمارها در سطح ۰.۵٪ برتری معنی دار داشته و از نظر تعداد سیرچه در سیر، سیر همدان با تعداد سیرچه در سیر ۱۳/۷۴ عدد نسبت به سایر ارقام بجز سیر اهواز در سطح ۰.۵٪ برتری معنی دار داشته است.